

DAN EI FAICH MAE DYN I FOD
(Člověku jest nést své břímě.)

Toto je jedno z velšských přísloví Josepha Jenkinse.

Joseph Jenkins se narodil roku 1818 v Blaenplwyfu v Cardiganshire ve Walesu. Měl jedenáct sourozenců, zprvu farmařil doma, pak převzal statek v Trecefelu v Tregaronu a ve věku 51 let se rozhodl emigrovat do Austrálie. Dodnes je velikou záhadou, proč opustil rodinu a poměrně pohodlný život doma a odplul do daleké kolonie, kde na něj čekali jen komáři, mouchy, hadi, dřina a stálá hrozba nezaměstnanosti. Nikde ve svých spisech se nezmiňuje o důvodech k podivnému rozhodnutí a literární historikové ho podezřívají, že tak učinil, aby se zbavil hubaté manželky, ale to je ovšem jen domněnka. Po 25 krušných letech na australském venkově se vrátil domů do Walesu a tam zemřel roku 1898 ve věku 80 let.

Zůstaly po něm jeho deníky, které jsou považovány za jedinečný zdroj informací o novorozené primitivní britské kolonii, jež dnes tvoří australský stát Victoria. Po čtvrt století nosil s sebou sešity s komentáři o politice, obchodu, řemeslech, zemědělství a pastvinářství a o životě bohatých i chudých, a i když jsou často poškozené vlhkem a plísní, naštěstí se žádný neztratil. Tiskem byly poprvé vydány roku 1975 u MacMillan Company of Australia a pak v latině vydání 1977 v Sun Books pod titulem "Diary of a Welsh Swagman". Swagmani byli za starých časů potulní zemědělství nádeníci, kteří putovali od farmy k farmě hledající práci a všechno své vlastnictví nosili na zádech zabalené v dece.

Jenkins byl nemilosrdným kritikem hloupých a zaostalých metod zemědělské praxe, jejichž výsledkem byla malá úroda a pekelná dřina pro lidi i zvířata. O utrpení zvířat se ve svých prózách i básních (skládal skvělé básně ve velšském jazyce) rozepisuje velmi často a tím se stává jakýmsi předchůdcem našeho humanistického hnutí, Sítě pomocných buněk.

Předkládáme několik citátů (v překladu):

Str.61 (vydání Sun Books): "Kraj volá po dešti. Ovce umírají po tisících nedostatkem trávy. Jeden usedlík ztratil 100 000 ovcí. Louky jsou spasené a udupané a žádná potrava není pro ně připravená na zimu. Ani včely nejsou tak lenošné. Člověk je největší trubec. Šlape po jiných stvořeních a požírá je. Nemyslí na hovada polní; současně však mluví o humanitě, civilizaci a křesťanství."

Str.62, září 1876. Jenkins pracoval v angreštovém sadu u Bangaree. Jednoho dne zaznamenal: "Letošní zimu nemáme žádných povodní, ježto bylo málo deště. Krávy trpí a mladé osení vypadá uboze."

Tamtéž uprostřed léta, v lednu 1877: "Sklizeň ovoce a vaření džemu jsou v plném proudu. Je velmi zapotřebí deště. Hovada trpí nedostatkem trávy. Zuří lesní požáry."

O několik dní později: "Bezvětrí a horko. Dobytek trpí nedostatkem vody a potravy. Všechny vodní tůňe vyschly. Jemná tráva, která se měla změnit v seno, zvadla, čímž se stala hořlavou..."

Únor 1877: "Je veliká potřeba deště. Nesmírné plochy země jsou pokryté vadnoucí travou. Tisíce ovcí leží mrtvé. Takové katastrofě by se dalo předejít opatrností, zaměstnáváním více dělníků při sklizni sena a pěstováním umělých trav jako lucerky a jetele. Napsal jsem o tom článek do časopisu Leader, ale jeden zdejší člověk se ho zmocnil a roztrhal jej na cucky."

Ještě v únoru: "Pět mil odtud vypukl lesní požár. Naštěstí byl přivezen pod kontrolu. Dlouhá, zvadlá tráva by měla být ve snopech, aby živila trpící zvířata, ale pastvináři říkají, že dělníci stojí moc peněz."

V únoru 1879: "Celá stáda krav hledají vodu. Prorážejí i ploty. Patří různým majitelům a nikdo se o ně nestará. Jedna spadla do studny hledající vodu."

V květnu 1879: "Kůra akácie je lepší na vydělávání kůže, než kůra dubová. Stále ještě čekám, až mi Lewis vrátí peníze, které jsem mu půjčil."

Tato farma vlastní 200 akrů dobré půdy, z níž polovina je odlesněna a oplocena. Její dobytek trpí nedostatkem píce a vody."

Červenec 1881: "Kousavý noční mráz.. Na jezerech je tlustý led. Šel jsem směrem k Tarnagulle a odtud k laanekoorskému mostu, dvaadvacet mil. Tam jsem přespal. Dobytek vypadá bídně a je na pokraji vyhladovění. Je nedostatek trávy i zimní píce. Žral by i slámu, ale tu farmáři spálí. Ve skutečnosti požírá vlastní lejna..."

Srpen 1881: "Dobytek umírá nedostatkem potravy. Majitelé krav, které se zatoulají, platí dva šilinky za kus. John Lewis právě prodal krásného dvouletého býka za pouhou jednu libru."

Listopad 1881: "John Lewis zavezl fůru kostí do drtiče a dali mu dva šilinky za centýř. Byly to kosti zvířat, zahynulých během sucha. Byly rozsety po tisících akrů půdy, která je nyní tak holá, že by stěží uživila dvacet hus."

Duben 1882: "Dnes přišly stovky krav k nedaleké přehradě. Všechny byly tak slabé a vyhublé, že se sotva pohybovaly. Tlačí se kolem mne a bučí, jakoby žebřaly o pomoc. Jsou tak zoufalé, že by sežřaly kabát z mých zad. Včera jsem zapomněl vestu na pařezu. Než jsem ji mohl zachránit, sežřaly ji. Byly v ní jehly, nůž, tabák a licence, opravňující mne štípat dříví. Lidem by mělo být zakázáno držet dobytek, který nechává hladovět. Souhlasím s biskupem melbournským, jenž říká, že je moudřejší budovat přehradu ke konservování vody, než držet modlitební pobožnosti."

Ještě v dubnu: "V noci velmi přšelo. Že by to byl konec sucha? John Lewis urval práci u obecního úřadu: spalování mršin chcíplých krav na veřejných prostranstvích. Dostává pět šilinků za kus."

V červenci 1882: "Silná černá svině, napolo vyhladovělá, honila slabou krávu. Svině ji chytila za zadní nohu, porazila ji a začala požírat ubohou krávu za živa. Když jsem se do toho vmísil, postavilo se zuřivé zvíře na zadní nohy a napadlo mne. Neměl jsem nic v ruce a tak jsem couvnul pro kus tvrdého dřeva. Ubohá kráva řvala a ostatní se shromáždily v kruhu kolem ní. Ozbrojiv se silnou větví, zahnal jsem úspěšně zuřivé zvíře pryč, avšak nepodařilo se mi je dohonit, když začalo napadat jinou krávu."

V říjnu 1882: "Je teplo a prší. Tráva roste, dobytek je nasycen a ještě je hodně nazbyt. Zanedlouho tráva uschne, vysemení se a zvadne. Dobytek bude zase umírat hladem. Proč farmáři nesečou mladou trávu a nesuší ji na seno? V žádném případě nechtějí zaměstnávat dělníky, aby toto dělali. Zacházejí chytře s haléřem a hloupě se stokorunou."

V prosinci 1882: "Je strašně horko. Takové horko jsem ještě nezažil. Všechna zelenina vadne. Přes všechnu dřinu a starost o můj bramborový záhonek a přes každodenní zalévání skončil naprostým neúspěchem, neboť půda je suchá a kyselá. Dobytek bude trpět toto léto stejně jako minulé, nepřijde-li brzy déšť. Farmáři pro ně nikdy nepřipraví seno. Nikdy neuvažují, jakou krutost má takové lajdáctví v zápětí."

V červnu 1884: "Oral jsem celý den. Půda na Lewisově farmě je vyčerpaná. Před šesti měsíci přivezl fůru kobylic a vysypal ji na rohu patnáctiakrového pole. Dnes rozházel další fůru na tomtéž místě. Blbost tohoto muže je neuvěřitelná. Koně pracují v postroji 10 1/2 hodiny denně. Je to krutost první třídy..."

V listopadu 1885: "Je velmi horko. Je mi líto dobytka. Nemá ani trávy ani suchého žrádla."

V červnu 1886: "Tucty krav umírají nedostatkem potravy. Farmáři pro ně nepřichystali seno, aby je ochránili před hladem."

Drazí čtenáři! Za více než sto let se nic nezměnilo. V době sucha umírají ovce a krávy a jen zřídka je jejich utrpení zkráceno milosrdnou kulkou do hlavy.-Luční požáry zanechávají po sobě celá stáda popálených ovcí. Jsou slepé na jedno nebo obě oči, uši a nosy mají uhořelé, stojí na bolavých nohou. Vlna se škvaří pomalu, až se oheň prodere ke kůži.- V době dešťů se vlněná kožich napije vodou a je tak těžký, že se ovce neudrží na nohou.-Jehněta se rodí v nejhorší době zimní. Padají do stojaté vody a mnoho se jich utopí. - Nebuďme neteční k utrpení zvířat!

Objednávejte STAVENIŠTĚ na adrese: P.O.Box 76, Ascot Vale Vic 3032, Australia.